ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 704 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1899 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9–24 — 11 ՇԱՒՎԱԼ 1316 — 9 ՇՈՒՊԱՏ 1314 — Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 704

20 ՓԱՐԱՁ

Բիւզանդիոն

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

20 ՓԱՐԱՁ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

PUZANTION

Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire

Directeur-Propriétaire

PUZANT KÉTCHIAN

Bab-Ali Djaddéssi, No. 23–25, CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

«بوزانتيون»

ايجنجيلرى وسياسى غزته صاحبى وباش محررى

بوزانت كچيان

مطبعه دار خانى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرو

دار اده مخصوصه ده در

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿԱՆԱՆՑ ԼՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ջեմ կարծեր որ այս խորագիրը իրաչեղնէ ընթերցողները. կ'խորհիմ այն կիներու վրայ որք լրագիր չեն կարդար, ընկերութեան մէջ չեն մըտներ, մտքերն ու գաղափարները զարգացնելու միջոցներ չունին, սըրտին ազնիւ ու բարի տրամադրութիւնները մշակելու եզանակը չեն գիտեր. ատոնք կա՛մ միջոց չեն գտած ընելու, կամ թոյլ ու մեղկ նկարագիր մը ունին ժիր ու արթուն ըլլալու այն բաներուն մէջ՝ որ մտքին ու սրտին հետ առնչութիւն ունին. Լաւագի՛ պէտքը ճիւռ անոնց համար է մանաւանդ, չմոռնալով յիշել թէ ոչ նուազ կրնան օգտուիլ ամէն զարգացած կին ու աղջիկ մէնեայն ատեն, Պարտիզակի Հայուհիք այս պէտքն զգացած և ի վաղուց իրագործած են արդէն, ինչպէս պարբերաբար կ'կարդա՛ք ազգային լրագրերուն մէջ.

Այս գաղափարի գործադրութիւնն այնքան դիւրին է, ու երբեք դրամի չի կարօտիր ամէն գեղեցիկ գաղափարի գործադրութիւն անպատճառ պէտք չունի ծախքերու, հանգամանքներեան. Ընդարձակ սրահ մը, ուր կթելի ըլլայ ունկնդիրներու մեծ խումբ մը հաւաքել, չարքեան մէջ որոշուած օր մը մանագիեներ հրապարիլ և խնդրել անոնցմէ որ խօսքին առողջապահական, դաստիարակութեան, գաղափարակցութեան, պարկեշտութեան, խոհեմարարութեան, առանձին տնտեսութեան, հիւանդապահութեան, հաւատարմութեան, զաւակները մեծցնելու, անոնց ազանդուելիք ուման կարեւորութեան, և դէռ ասոնց նման հազարաւոր բաներու վրայ, որք այնքան կարեւոր են կիներու, և մեզմէ չատեր կ'թերանան իրենց այդ պարտականութիւններու մէջ, անոր համար որ կա՛մ չեն գիտեր և կա՛մ կ'նմանին այն մոռացկոտ խոհարարներու, որք կ'մոռնան երբեմն եփած կերակուրներուն մէջ ատը կամ իւղը գնելու. Մեր մէջ որչա՞փ կիներ կան, որք կ'ուզեն օգտակար ըլլալ իրենց ամուսնոյն այս կամ այն միջոցաւ. օրինակի համար, կարուելիք հագուստի մը կարողչեքը խնայելով, կամ խոհարարի մը տրուած ամսականէն ազատելով զայն, կամ կոկիկ ու լաւ խնամուած տան մը կառավարութիւնն սահմնելով. ու չեն կրնար, որովհետև չատ անգամ բարի կամքէն աւելի, այդ գործերու մէջ ազիտութիւնն իրենց վրայ կը սիրապետէ: Մեր մէջ քանի՛ կիներ կան, որք իրենց զաւկներուն օգտակար ըլլալ կ'կարծեն՝ բարոյականի սբխալ սկզբունքներով մեծցնելու պայմանաւ զանոնք, կամ առողջապահական սխալ դրութիւններով անոնց մանկութիւնը խնամելով. քանիներ կան որք կ'ուզեն իրենց տան մխիթարութիւնն, ամուսնոյն սիրտնքը, զաւակներուն ճշմարիտ ոյժն ըլլալ. բայց չեն կրնար, որովհետև բնականէն խորհելու և տրամաբանելու անկարող՝ թէեւ լսցուած բարի տրամադրութեամբ, սակայն իրենց առած թերեւս դաստիարակութեան պատճառաւ, կամ կեանքի իրականութեան մասին թիւր պնդորութեամբ կ'մնան մինչեւ կեանքերնուն վերջին օրը միամիտ ու ապրեցողութեան նեղքեւ ընկճող էակներ: Լաստաններու կարեւորութիւնն այնքան աւելի զգալի պիտի ըլլայ, որքան այդ գործի ձեռնարկութիւնն սկսի, և իր բարերար ազդեցութիւն փայլի ամէն կիներու վրայ: կիներու համախմբումի մ'ուր ամէն նիւթ վայ կ'խօսուի իրենց պարզ և ըմբռնելի ոճով, չեմ կարծեր որ գըտնուին այնքան թոյլ ու անփոյթ կիներ որ չմնան օգտակիլ բանէ մ'որ միեւնոյն ատեն մանաւանդ հաճոյալի զբօսանք մը կ'պատրաստէ իրենց, գոնէ չարաթը քանի մը ժամեր. եթէ իւրաքանչիւր խօսուած նիւթէն երկու կամ երեք բան մնայ մեր միտքը, տարւոյն վերջը բաւական օգտակար արդիւնք մը ձեռք բերած կ'ըլլանք արդէն: եթէ սիրով կ'համախմբուինք լսելու հաւատ եկեղեցւոյն բեմէն քարոզ մը, որ դժբախտաբար այնքան քիչ անգամ կ'իջնէ մեր հոգիին ու սրտին, սրուն մեծագոյն մասը չենք հասկնար՝ նախադասութեանց ու բառերուն չափազանց հեռաւորական ոճէն, որքան աւելի եռանդով պիտի դիմենք այն պահէն ետքս, ուր մեր աչքերուս ճահին ու զգացումներուն համեմատ նիւթերու վրայ պիտի խօսուի մեզ դիւրահասկնալի և պարզ ոճով մը:

Այդէն գաւառներէն ոմանց մէջ կարծեմ տարածուած է լսարաններու դրութիւնը, բայց հոն աւելի հաւատքի ու բարեպաշտութեան սկզբունքներն են որ կ'քարոզուին րոզոքական հովիւներու միջոցաւ. գաւառները պէտք ունին մանաւանդ այս տեսակ հաստատութիւններու, և հոն աւելի դիւրութեամբ կ'գործադրուի ամէն չղացում որ ձգտակար է ու դրամի չի կարօտիր: Մեծ անպատեհութիւն չկայ կարծեմ դալոցներու սրահները գոց օրերու համար մէկ քանի ժամ լսարանի վերածել, եւ հոն քանի մը կրող ու ձեռնհաս մարդիկ կ'լսօսին ընկերային նիւթերու վրայ որք կրնան օգտակար ըլլալ գաւառացի կանանց. այս պայմանաւ ազահով եմ թէ հոն դիմող կանանց թիւը չատ սուղար պիտի ըլլայ. և անգամ մ'որ ճաշկն առնեն իրենց սովրածներուն և օգտուին, գործն ինքնին կ'սատնայ իր քաշքշուքներին: Գաւառներու համար անուշա աւելի կարեւոր են այս հաստատութիւնները, քանի որ գաւառացի աղջիկը չատ քիչ դպլոց կ'երթայ, չատ կանուխ կ'ամուսնանայ և չատ քիչ կ'կարդայ: Գաւառացի աղջկանց տալ այն դաստիարակութիւն և կրթութիւն զոր կատանք Պոլսեցի աղջկան, կ'նշանակէ չարաչար դժբախտ ընել զանոնք. բայց պէտք է ըզածը սովրեցնել անոնց, անթերի ու լաւ տանտիկիններ, խնամատ ու բարի մայրեր ընել զայն՝ մեր մեծ չանքը պիտի է ըլլայ. այս է միակ բարիքը զոր կրնանք խորհիլ անոնց համար, ու յետոյ անոնք աւելի լաւ յատկութիւնը պէտք է ունենան գործադրելու ատն մէջ ու իրենց ընտանեաց վրայ ինչ որ կ'ուսանին. որովհետև անոնք չունին մեզ պէս խիլ մը մըտահոգութիւններ որ արդիւնքն են նորաձեւութեան, փառասիրութեան, ցուցամոլութեան, արուաքին հաճոյքներու մտածումներ. գաւառացի կինը կ'ապրի ամփոփ միտքով, իր միտքը, հոգին ու սիրտը կեդրոնացնելով միայն և միայն տունին վրայ. և այն բանն իր կազմուած քին արդիւնքը չէ անշուշտ. այլ ապրած միջավայրին արդիւնքը. Մենք Պոլսեցի կիներս հարկադրուած ենք տունէն դուրսի կեանքով ալ ապրելու, ի հարկին նուրսեր ու փառասէր ըլլալու, և այն մեզ համար թերութիւն մը չեմ նկատեր, քանզի ընդհանուր հոսանքը զմեզ կ'մղէ դէպի հոն՝ ուր կ'երթայ ամէն քաղաքացի կին. մեր Պոլսեցիքս այն ատեն միայն մեղադրելի պիտի ըլլայինք, եթէ արտաքին միջոցով գոհանալնին միայն: Ցաւալու՞թ ու հետզհետէ զարգանալով և աճելով սկսած ոտներ չինել և իր միտքը մշակելով յատկապէս գիտութեանց մէջ: Պատկերին մէջի նշանակը կ'նշանակէ նաև սպան: Մինչեւ ցարդ մայրական խաղերու մէջ տեսանք որ երբ մանուկին բան մը կ'տրուէր, փոխարէնը միայն չնորհակալութիւն կ'յայտներ: Մանուկն երբ իր տօրէն կամ հօրմէն ո՛ և է բան ստանար, «չնորհակալ եմ» կ'ըսէր. բայց երբ ոտնէն դուրս բան մը ծախու առնել ուզէ, փոխարէնը պէտք է վճարէ ոտակ. և այս խաղի մէջ մանուկը պիտի սովրի թէ ոտակ տալը նշանակ է չնորհակալութեան: Մարդիկ քիչ-ուր եղած ատեն ոտակ չի կար. և երբ մէկէն բան մ'ուզէին՝ փոխարէնը չնորհակալութիւն կ'յայտնէին, կամ իրենց ունեցածովը կ'փոխանակէին. բայց երբ մարդիկ չատցան և ցրուեցան, իրարմէ բան մ'ուտացած ատեններին, ուզեցին չնորհակալութիւն յայտնել նշանակով մը, արժէքաւոր բան մը ղրկելով, զոր մէք ոտակ կ'կոչենք: Ագգերէն ոմանք խեցին իրը ոտակ կ'գործածէին: Այս մանկական խաղին մէջ Ֆրէօպել մանկան կ'սովրեցնէ թէ դրամը չհեղէ վիրջն ինչպէս գործածելու է: Պատկերին չքնաղակին վրայ դրուած են ուզղահայեաց և հորիզոնական գծեր, որք իւրաքանչիւրը մը կազմած են: Ուզղահայեաց գիծը՝ կենաց, հորիզոնականը՝ մահուան [*]: Իսկ բոլորին որ կեանքն ու մահը կ'միացնէ—յաւիտենականութեան նշանակները են: Աչխարհիս մէջ բնական կանոն մ'է որ երկու հակառակ միացմամբ աճում յառաջ կուգայ: Ուզղահայեաց և հորիզոնական գիծերն իրարու հակառակ են. զանոնք միացնելու համար կլորակ մը գանք է և բոլորակը ամբողջութեան նշանակ է: Այս հակառակաց կապակցութեան խորհուրդն աչխարհիս ամենամեծ խորհուրդն է, հակառակաց միացումը կատարելութիւն է: Այս մայրական խաղ՝ իրմէ ետքիններուն բոլորին ալ նախապատրաստական է:

Ինչեղբէր պատկերին մէջ կ'տեսնուի լճակ մը որուն չուրջը բռնած են բազում գոյզգոյն ծաղիկներ: Փոքրիկ տղայ մը լճակին մէջ կեցեր, քորն ալ ձգերքը նետեր է: Պատկերին գագաթն երկու ձեռքեր կ'տեսնուին՝ որ ձուկին չարժումները կ'ցուցնեն: Ներէօպէլի գործածած նշանակներուն բոլորն ալ, ինչպէս կ'տեսնես, բնական և տեսանելի առարկաներ են: Լճակին մէջ եղող տղան ձուկը կ'տեսնէ որ կը լողայ, և ինքն ալ անոնց հետ կ'խաղայ. քորն, որ եղերքն էր, կ'ուզէ ձուկ մ'ունենալ. եղբայրն ալ հետ մը կուտայ անոր. բայց երբ աղջիկը ձուկը կ'տանէ ձեռքին մէջ, կ'տեսնէ որ ձուկին չարժումը դադրելով անչարժ մարմինը մնաց: Աղջիկը կ'կարծէ թէ ինչպէս ջուրին՝ անանկ ալ ձեռքին մէջ պիտի չարժէր և ատանկով ուրախանար. չատ ցաւեցաւ տակայն երբ ա՛լ ձուկը չէր չարժեր: Մարդկային բնութիւնն ալ ատանի է. երբ հեռուէն բան մը կ'տեսնէ, չատ կ'սիրէ զայն ու կ'ուզէ ունենալ, ատանց խորհելու թէ այդ բոլորացած բանն երբ ատանայ՝ նոյն հետաքրքիր պիտի չգայ: Աղջիկը չէր գիտեր թէ ձուկը ջուրէն դուրս եղած ատեն չարժելու կարողութիւնը պիտի կորսնցնէ: Ինքը միայն դուրսի երեւոյթին նայելով խաբուեցաւ: Ատանկ ալ չատեր աչխարհիս մէջ տեսանելի բաներու վրայ յոյս կ'դնեն. կ'խարուին սակայն. վասն զի տեսանելի բաներն անցաւոր և ժամանակաւոր են, անտեսանելի բաներն են անմահ ու յաւիտենական, Մարդ պէտք չէ արտաքին երեւոյթներին չափացող ու վայրկեան վիճակին նայի. նայելու է ներքին վիճակին, հոգեկան մասին: կան չատեր որ սիրուն և գեղեցիկ դէմքեր ունին, բայց բնութիւնին բոլորովին տարբեր է: Չանելու չենք ցուցնել ինչ որ չենք, մեր բնութիւնը չենք կրնար ծածկել: Նշանաւոր մանկավարժ մը կ'ըսէ. «Մի ցուցներ այնպիսի բնաւորութիւններ՝ զորս չունիս» Շատ անգամ կը բազմանք չատ բաներ ունենալ, բայց երբ ուզիղ հոգւով չենք աչխատիր զանոնք ձեռք ձգելու, ոչինչ է մեր չանք: Մայրական այս խաղին մէջ ուրիշ խորհուրդ մ'ալ կայ. Նախ՝ Աչխարհի վրայ ամէն գասակարգի անձեր կան. ոմանք հարուստ, այլք աղքատ, ոմանք գեղեցիկ, այլք տգեղ, ոմանք գիտուն, այլք տգէտ: Աղքատն հարուստին, տգեղը՝ գեղեցիկին, տգէտը՝ գիտունին կ'նախանձի: Նախանձ մը կայ, որ մարդս դիմելով ազաչել որ իրենցն ալ պատուաստուի: Ամէն գաս տեղւոյն կառավարութիւնը դիմում ընելով երկրագործական նախարարութեան, միացեալ կենդանեաց պատուաստումի խնդրած է: Մեծ մասամբ երկրագործութեամբ զբաղող Զօրլուի ժողովուրդն որ հետզհետէ իր կենդանիներն, այսինքն գրամագլուխը կ'կորսնցներ քննադատելի և յուսահատ վիճակի մը մատնուած, չէր կրնար ո՛չ երկիրն հերկել և ոչ իր պարէնը փոխադրել. մինչդեռ այժմ Տ.Ք. Նիքօլի այս մեծ գիւղին չնորհիւ կենդանիք բոլորովին ազատած են վարակման վախէն, և ժողովուրդն այս առթիւ իր անհուն գոհունակութիւնն յայտնելու համար յատ կայսերական Գահոյից պէտք եղած դիմումը սկսած է ընել:

Իրր կանխարգել դարման [բռէվանդիք]եղած պատուաստուէն հազիւ 1000ին 2½ վարակման հետանգաւորութիւն կայ և բուժուելներէն 100ին 20. մինչդեռ երբ կենդանիք չիմուն ընդունած չեն, 100ին 70—80 կ'մեռնին, և այս մահեր գրեթէ ամէն օր կրկնուելով չափազանց կ'երկարեն քարանձէնն որուն վաճառականութեան պատճառած վնասներն ամէնուս յայտնի են: Այս կրկնակի օգտութեամբ յուսալի է որ պատուաստը քիչ ատենէն ամէն տեղ ընդհանրանայ:

Գ. Մ. ՃԻԼԼԻՊԵԱՆ

ՄԵՒ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, ի նըպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի նուագահանդէս մը պիտի տրուի Իւնիան Ֆիանսեզի սրահին մէջ: Տարակոյս չունինք որ ամէն կարծիքէ և ամէն բարեսէրէ առհասարակ պիտի մասնակցին այս գովելի ձեռնարկութեան յօգուտ «Ազգին Տան»: Ասոնիկ կարգադիր մասնախմբին հրաւիրագրին օրինակը:

«Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ Ջայնական եւ Գործիական Նուագահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ Իւնիան Ֆիանսեզի սրահին մէջ, կիրակի 21 Փետրուար [5 Մարտ] 1899. ժամը 7½ ին, (Ը. Մ.), ի նպաստ Ս. Փրկչի Հայոց Հիւանդանոցին՝ յորում հազարէ աւելի հիւանդ, անկար և անտէր անձինք կ'պատսպարուին: Սոյն նուագահանդէսի կարգադիր Մասնախումբը կ'համարձակի հրաւէր կարդալ Ձեր մարդասիրական զգացմանց և ղրկել ձեզ . . . տոմսակ, յուսալով որ պիտի հաճիք ընդունիլ զայն ու ատատրել գթոյ ալիճանի սոյն հաստատութեան:»

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

Տիկին Բ. Ագաեան
» Ս. Ալան
» Ա. Գաբամանեան
Օրիորդ Մ. Գօման
» Զ. Եուսուֆեան
Տիկին Զ. Ղազարոսեան
» Վ. Կիւլպէնկեան
» Ե. Կիւմիւչկեբան
» Մ. Կիւմիւչկեբան
» Ա. Համամճեան
» Ն. Ա. Մանուկեան
» Ն. Մատթէոսեան
» Մ. Դ. Նորատունկեան
» Է. Տէր Ծարուխեանց
» Ե. Տիպէր, [Դանձապետ]
» Ս. Փափազեան
» Ա. Բազազեան
Օրիորդ Ա. Ֆռէնկեան:

ՏՓՂԻՍԻ ՄԱՄՈՒԼԸ

Ազրպէնջէին թղթակցութիւնները Բէլգոնդրէի մէջ՝ Մայր Ամուսոյ գործերուն ու գործիչներուն վրայ՝ ահագին ազմուկ յարուցեր են Տփղիսի մամլոյն մէջ: Ազրպէնջէն Ս. Հայրապետին յօգուտ եկեղեցւոյ գործունէութեան նկատմամբ համակիր ոճով խօսած և մի քանի ընդդիմակաց, անպատճառաչէ և աչխարհասէր եկեղեցականներ քննադատած ըլլալով, այս վերջիններու կողմէ մի ումն Ցուսիկ Վրդ. Կովկասեան զրպարտութեանց ողորմելի թերթին մէջ անդադուն բերնով հայհոյանքներ գրեր է Ազրպէնջէին բոլոր պաշտպանածներուն, նոյն ինքն Ազրպէնջէին և պոն հիւրընկալող Թերթին դէմ, չխնայելով մինչեւ անգամ ծերունազարդ Հայրապետին, որուն գլխուն անուղղակի քարեր սեղացուցեր է: Արդարեւ, եկեղեցականի վայելուչ գրիչ: Մեք ատանկ գրութիւններու վրան անգամ չենք նայիր, թո՛ղ ապելը: Բայց Ազրպէնջէն ազէկ ըրեր է դիմակը վար առնելով ատանկ անպատկառ գործիչներու: Իրենց կոչումին անարժան այնպիսի եկեղեցականներ մեր կողմն ալ գտնուելուն, կ'ճանչենանք ինչ տեսակ մարդիկ ըլլալնին: Մեր Թղթակից երեմր պատմական մը ղրկեր է մեզ: Բայց առաջիկայ եկեղեցականներուն ներքին կռիւներն ու մեքենայութիւնները, գիրար կործանելու համար օրն ի բուն ազբատ խարազանքները չափէն աւելի չեն հետաքրքրեր զմեզ Ռուսահ, զանց ըրինք հրատարակել Արդէն, «Նոր Դար»ի մէջ թէ՛ եկեղեցական թէ աչխարհական յօդուածագիրներ, չատ վայելուչ ոճով մը, Ցուսիկ Վրդ.ին բերնին չափը տուած են: Ան Վրդ.ին կ'ինայ հետզհետէ նալել պետարափա, որոյ «կապոյտաչուխ օրիորդներուն» լեզուին մանագէտն է եղեր:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵՆԴԱՆԵԱՅ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԶՕՐԼՈՒ, 6 Փետր.

Աբջառախտին դէմ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դնելու համար կայսերական հրովարտակաւ մը Զորլու զրկուած անասնարուժական յանձնախումբը տեղւոյն 2800 կենդանիներէն 1500 էն աւելին պատուաստած է Տ.Ք. Նիքոլի լիճուկով:

Ժողովրդեան այն մասն որ նախ այլ եւ այլ առարկութիւններով չէր ուզած իր կենդանիները պատուաստել տալ, տեսնելով որ իրենները կ'մեռնին հետզհետէ, մինչդեռ պատուաստածներն ապահ կ'մնան համաճարակէն, սկսած են այժմ խումբ խումբ յանձնախումբին որ մեզ իրրև հայ ճանաչուելնիք, և ոչ թէ ֆրանք:

Սոկրատ Մ. Գէլոփեան, Մկրտիչ Արթահմեան, Մ. Ե. Հայազործեան, տիկ. Մ. Մ. Հայազործեան, Ե. Զ. Տէր Ցովհաննէսեան, տիկ. Ե. Զ. Տէր Ցովհաննիսեան, օր. Ա. Ե. Զ. Տէր Ցովհաննիսեան, Մինաչեղ Շ. Գէլոփեան, Ասատէթ Մ. Գէլոփեան, Ովաննա Մ. Գէլոփեան, Կատարինէ Ս. Գէլոփեան, Բերարէ Ցովհաննիսեան, Սամսոն Մկրտչեան, Միսակ Մ. Գէլոփեան, ե. Մ. Գէլոփեան:

Թէհրան, 4 յունուարի:

ՉԱՐՄԱՆԱԼԻ ՎԱՅԱՁԳԻՐ ՄԸ

Շրթ. օր [Փետր. 6] կէս օրէ յետոյ անձնական գործի մը համար Բերայի Թաք. Խորհրդարանն հանդիպեցայ: Սակայն քարտուղար էֆ.ին տրապայման յուզուած տեսնելով, բոլորովին մոռցայ իմ այցելութեանս նպատակն և հետաքրքրուեցայ իր այս վճռակին պատճառն իմանալու: Աւասիկ խնդիրը.

Բնիկ Խարբերդի ըլլալով, ասկից 5—6 տարի առաջ Բերա փոխադրուած դարձրին արհեստաւորի մը կինը, ներքին հիւանդութեան մը պատճառաւ կ'տառապի Թագսիմի Ֆրանսական Հիւանդանոցն, և հոն վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած պահուն իսկ հոգին աւանդելով՝ նոյն օրը կ'փոխադրուի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին: Այս առթիւ յիշեալ Հիւանդանոցի Տնօրէնութիւնն, ըստ օրինի, Բերայի Թաղ. Խորհրդին ծանուցագիր մը կ'ղրկէ, որու մէջ ես ալ կարդացի, քարտուղարն ու քահանայ մ'ալ կարգացին հետեւեալը.

Մեռնողի կնոջ վտանգը ամսսինն ալ ներկայ էր:—Աւասիկ պարտնակութիւնը. 1. Մեռնողին անունը. 2. Մականունը. 3. տարիքը. 4. բնակութիւնը. 5. հիւանդութեան տեսակը. 6.... կրօնքն... ՀԵՐԵՏԻԿՈ՞Ս [Hérétique], կ'հասկնա՞ք, Հերետիկո՞ս....:

Իրաւ է որ, քարտուղար էֆ.ն յիշեալ նախատական գրութիւնը չա՛տ իրաւամբ ետ ղրկեց, սակայն ինձ համար կարեւորն այն է թէ լուսաւոր ճանչցուած ազգի մը զուտ քաղաքային մէկ վարչութիւն—որու մէջ Հայ բժիշկներ ալ կ'պաշտօնավարեն— երբ այս աստիճան անձուկ գաղափարներով տոգորուած է, և այն ալ կ. Պոլսոյ պէս մեծ մայրաքաղաքի մը մէջ, ալ ինչո՛ւ ցաւիլք և ինչո՛ւ զարմանալ, երբ լսուին կրօնաւորներ վանի նման հետաւոր գաւառի մը մէջ նեղութեան հասցուլ հզգեկան փրկութիւն ծախելու կ'ելլեն:

ԴԻՏՈՂ ՄԱՍ.ՐԻՍՏՈՍԵԱՆ

ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ՄԷՋ ԱՒՈՒՈՒԻ ՎՐԱՅ ՆՈՏԱՆ

Մասաչուսէթսի Լմպէրլի քաղաքին մէջ վերջերս մեռաւ ծերուկ մը, 71 տարեկան, Ռուպէն Շմիդ անուն: Ցիշեալը 1867ին հոն գացած էր իրր կառապան: Այս մարդ զարմանալի ծերուկ մ'էր, որոյ ամէնամեծ վախն էր մեռնք հոգի տակ թաղուիլ: Ուստի իր մեռնելէն առաջ ամէն միջոց ձեռք առած էր այս տեսակ թաղման չենթարկուելու համար: Վերջին աչնան, Մասուիդ Բլսբէքթի գերեզմանատան մէջ չինոց իր դամբարան, ամրողջ մարմարիոնէ, և յայտնարարց թէ իր մահուընէ վերջ բնաւ չուզեր գագաղի մը և կամ փոսի մը մէջ նետուիլ, այլ կ'ուզեմ նստած ձեւ աթոռի մը վրայ իր չիրմի մէջ, և դամբարանն ալ այդ պայմանները լրացնելու դիտումով չինուած էր: Աթոռակն եկաւ վերջին չա՛թոռն: Ըստ իմ իրաբանացհանգուցեալն, Լմպէրլի մեռելաթաղին յանձնարարուած էր իր վերջին կամքը գործադրել որ իր խնդրանաց համաձայն կատարուեցաւ: Շմիդ աթոռին վրայ նստած գերեզման տարուեցաւ, և իր չիրմին մէջ դրուեցաւ, երեսը դէպ ի դուռ: Ցմեռ ըլլալուն, գլուխը փափուկ գլխարկ մը դրուած էր, որովհետև իր կտակին մէջ յիշած էր թէ եթէ ձմեռ մեռնի, գլուխը գոյն, զի մազերն ամրողջութեամբ... այցելութեան գացած էին: Շիրմին դուռը քիչ մ'ետեն բաց թողուեցաւ որպէս զի անցորդք կարենան տեսնել զինքը: Վերջապէս դուռը գոցուեցաւ ապիւռ պատով մը մէկ ոտք հաստութեամբ. երկաթէայ փեղկը փակուեցաւ բանալով մը, զոր յետոյ կտրիճին և նետեցին: Այսուհետև զամանային Շմիդ, հանգստութեամբ պիտի ննջէ իր աթոռակին վրայ, մանաւանդ կրսուհւոյ աչխարհի աչքէն:

Ահա նոր ձեւ մը թաղման, գործնակ տարօրինակութեանց երկրէն:

ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՒՎԱՃՈՒՄԸ

«Ազգային Միաբանութիւն» կուսակցութեան Ընդհանուր Ժողովը, որ տեղի ունեցաւ Ֆրեզնոյի մէջ, 1935 Դեկտեմբեր 15-ին, ուշադրութեան առաւ հետեւեալ հարցերը.

1. Ներկայ քաղաքական դրութիւնը եւ մեր դիրքը։
2. Հայկական հողատիրութիւնը եւ նուաճումը։
3. Կուսակցական կազմակերպութեան ներքին կեանքը։
4. Կուսակցական մամուլը։
5. Կուսակցական ֆինանսները։
6. Կուսակցական ընտրութիւններ։

Ընդհանուր Ժողովը, ուշադրութեամբ լսելով եւ քննելով ներկայացուած զեկոյցները, ընդունեց հետեւեալ որոշումները.

Ա. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր Ժողովը, ուշադրութեամբ լսելով եւ քննելով ներկայացուած զեկոյցները, ընդունեց հետեւեալ որոշումները

ԿԱՎԱՏԱՐԱՆ ԱՂՑԻՈՒԹԵՐՈՎ

ՀՈՐ ՅՈՒՆԻՈՆ ԺԱՄԵՐԸ

ՄԱՐՍԵԼԻԱ

Ֆրանսիայի ամենահին ու ամենահռչակավոր կոնյակի տունը

Ստացվել է ոսկե մեդալ Փարիզի 1889 թ. համաշխարհային ցուցահանդեսում

ՀԻՄՆԱԴՐՅԱԼ 1828 ԹՎԱԿԱՆԻ

ՀԻՄՆԱԴՐՅԱԼ 1828

ՀԻՄՆԱԴՐՅԱԼ 1829

LUNION 1828 DE PARIS

ՀԻՄՆԱԴՐՅԱԼ 1828 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՀԻՄՆԱԴՐՅԱԼ 1829

Գործարանը հիմնադրված է 1828 թվին. Վաճառատունը՝ Փարիզ, Ռուայալ, 33 հասցեում. Տեղական գործակալ Ս. ԱՒԵՏԻՍՅԱՆ Ալեքսանդրապոլ, Հին հեռագրատան մոտ

Գործարանի ներկայացուցիչ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ալեքսանդրապոլ, Ռուսական թաղ., տուն Ղազարյանի

Գործարանի ներկայացուցիչ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ալեքսանդրապոլ, Ռուսական թաղ., տուն Ղազարյանի

Գործարանի ներկայացուցիչ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ալեքսանդրապոլ, Ռուսական թաղ., տուն Ղազարյանի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

ՅԱՎԱՂՈՒՓԿՅԱՆ

ՎԱՊԱՌ

Հայրենի ազատագրական պայքարի տարիներին ամենամոլեգին հակահեղափոխական ուժերից մեկը Ղարաքիլիսայի (Վանաձորի) շրջանում գործող Յավաղուփկյանի ջոկատն էր։ Ջոկատի ղեկավարը՝ Յավաղուփկյան Գևորգը, ծագումով Ղարաքիլիսայի գյուղերից մեկի հարուստ գյուղացի էր։ Նա ունեցել էր մեծ հարստություն, որի մի մասը նա ծախսել էր ռուսական ցարական կառավարության հետ կապեր հաստատելու համար։ Ցարական կառավարությունը Յավաղուփկյանին նշանակել էր Ղարաքիլիսայի շրջանի ոստիկանապետ։ Ցարական կառավարության տապալումից հետո Յավաղուփկյանը ձգտում էր ամեն կերպ ոտքի հանել ժողովրդի հեղափոխական ուժերի դեմ։ Նա ստեղծեց իր ջոկատը, որի մեջ մտան հիմնականում ցարական բանակի սպաներ, ինչպես նաև ռուսական ազգության մի քանի հոգի։

Յավաղուփկյանի ջոկատը ավերեց և կողոպտեց Ղարաքիլիսայի շրջանի մի շարք գյուղեր։ Ջոկատի անդամները սպանեցին բազմաթիվ խաղաղ բնակիչների։ Նրանք ավերեցին նաև Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղուշչի գյուղը։ Ղուշչիի բնակիչները, որոնք հայտնի էին իրենց հայրենասիրությամբ, ոչ միայն չհնազանդվեցին Յավաղուփկյանին, այլև ինքնապաշտպանության կազմակերպեցին։ Ղուշչիի բնակիչները ստիպեցին Յավաղուփկյանի ջոկատին նահանջել։

Ղուշչիի ինքնապաշտպանության կազմակերպման գործում մեծ դեր խաղաց Ղուշչիի հայրենասեր բնակիչ Ստեփան Ղազարյանը։ Նա ղեկավարում էր Ղուշչիի ինքնապաշտպանությունը։ Ստեփան Ղազարյանը ղեկավարում էր նաև Ղուշչիի ինքնապաշտպանության ջոկատը։ Ջոկատի անդամները ամեն կերպ ամրացնում էին գյուղի պաշտպանությունը։ Նրանք գյուղի շուրջը փորեցին խրամատներ, կառուցեցին ամրություններ։ Ջոկատի անդամները ամեն գիշեր պահակություն էին անում։

Ղուշչիի ինքնապաշտպանության ջոկատը ստիպեց Յավաղուփկյանի ջոկատին նահանջել։ Ղուշչիի ինքնապաշտպանության ջոկատը ստիպեց Յավաղուփկյանի ջոկատին նահանջել։